

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Bydgoszczy

LBY.410.2.3.2024

Marek Wojtkowski

Prezydent

Miasta Włocławek

Urząd Miasta Włocławek

Zielony Rynek 11/13,

87-800 Włocławek

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/079 Ograniczenie ruchu samochodowego w miastach

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Bydgoszczy

ul. Wały Jagiellońskie 12, 85-950 Bydgoszcz

T +48 52 567 58 00, F +48 52 567 58 60

lby@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miasta Włocławek ¹ , Zielony Rynek 11/13, 87-800 Włocławek
Kierownik jednostki kontrolowanej	Marek Wojtkowski, Prezydent Miasta Włocławek ² od 8 grudnia 2014 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Miejskie strategie ograniczania ruchu samochodowego. 2. Działania na rzecz ograniczenia ruchu samochodowego w mieście.
Okres objęty kontrolą	Lata 2022-2024 (do zakończenia czynności kontrolnych ³), z wykorzystaniem dokumentów sprzed tego okresu, istotnych dla kontrolowanej działalności.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy
Kontroler	1. Andrzej Szulc, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBY/12/2024 z 4 stycznia 2024 r 2. Justyna Wierzbicka, inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBY/13/2024 z 4 stycznia 2024 r.

(akta kontroli str. 1-10)

---

¹ Dalej: „Urząd”.

² Dalej: „Prezydent”.

³ Zakończenie czynności kontrolnych: 8 lutego 2024 r.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Pozytywnie oceniono posiadanie i realizowanie założeń dokumentów strategiczno-planistycznych dotyczących zagadnień związanych z ograniczeniem ruchu samochodowego w Mieście Włocławek. Przyjęcie dokumentów każdorazowo poprzedzone było konsultacjami społecznymi oraz oceną stanu istniejącego, co umożliwiało formułowanie wniosków oraz kierunków działań w przedmiotowym zakresie. Określone w powyższych dokumentach mierzalne wskaźniki, służące ocenie stopnia ich osiągnięcia odpowiadały wyznaczonym celom, dla których określono horyzont czasowy oraz priorytetowo traktowały uprzywilejowanie transportu zbiorowego oraz oddanie przestrzeni miejskiej rowerzystom i pieszym. Przyjęte dokumenty uzupełniały się, a założone w nich cele odpowiadały zdiagnozowanym potrzebom. Pozytywnie oceniono wydanie przez Prezydenta „Standardów mobilności indywidualnej i infrastruktury rowerowej”, które stosowano przy projektowaniu budowy i przebudowy dróg. Wyznaczono Wydział Dróg, Transportu Zbiorowego i Energii⁶ jako komórkę odpowiedzialną za realizację, koordynację oraz monitoring przyjętych planów i strategii. Ponadto w ramach Wydziału utworzono stanowisko ds. mobilności miejskiej.

NIK pozytywnie ocenia podjęcie działań zmierzających do ograniczenia ruchu samochodowego, które wynikały z przyjętych dokumentów strategiczno-planistycznych i dotyczyły m.in. poprawy warunków ruchu pieszego i rowerowego oraz wzrostu bezpieczeństwa wszystkich użytkowników ruchu, a także przeprowadzenie monitoringu Strategii 2030+. Uzyskano dla realizowanych działań dofinansowanie ze środków zewnętrznych, w tym z budżetu państwa i ze środków Unii Europejskiej. Brak przeprowadzenia monitoringu realizacji działań oraz ewaluacji celów ujętych w dokumentach strategicznych obejmujących zagadnienia związane z ograniczaniem ruchu samochodowego nie pozwalał na ustalenie stopnia ich realizacji.

Stwierdzono nieprawidłowość dotyczącą niedokonania oceny osiągnięcia celów „Polityki mobilności dla Miasta Włocławek do roku 2030” oraz braku monitorowania ich realizacji.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁷ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Opis stanu
faktycznego

1. Miejskie strategie ograniczania ruchu samochodowego

W okresie objętym kontrolą zagadnienia związane z ograniczeniem ruchu samochodowego w mieście, odpowiadające zasadom zrównoważonej mobilności miejskiej oraz zrównoważonemu rozwojowi transportu, zostały przyjęte uchwałami Rady Miasta Włocławka. Było to pięć komplementarnych dokumentów strategiczno-planistycznych, które zawierały diagnozę, cele, działania oraz – wskazujące na ich osiągnięcie – oczekiwane rezultaty.

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Dalej: „WDTZiE”.

⁷ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

„Polityka mobilności dla Miasta Włocławek do roku 2030”⁸, przyjęta uchwałą nr XIX/53/2016 Rady Miasta Włocławek z 30 maja 2016 r., wyznaczała strategiczne cele związane z poprawą mobilności miejskiej oraz inicjowała kierunki działań w przedmiotowym obszarze. Jako cele strategiczne określono: osiągnięcie wartości wskaźnika udziału podróży transportem niesamochodowym w ogólnej liczbie podróży w mieście Włocławek⁹ oraz ocena poziomu mobilności w obszarze miasta¹⁰. Jako cele uzupełniające wskazano: bezpieczeństwo, satysfakcję, jakość przestrzeni miejskiej, jakość transportu publicznego i skuteczność implementacji polityki mobilności. Osiągnięcie celów zaplanowane zostało do roku 2030 i miało doprowadzić do wzrostu udziału transportu zbiorowego oraz ruchu niezmotoryzowanego (pieszego i rowerowego) w ogólnej liczbie podróży.

(akta kontroli str. 32-53, 531-532, 541-543)

„Strategia rozwoju elektromobilności dla miasta Włocławek na lata 2020-2035”¹¹ została sporządzona przez Zespół Doradców Gospodarczych TOR Sp. z o. o. z siedzibą w Warszawie¹². Przygotowanie dokumentu poprzedziło badanie ankietowe przeprowadzone na początku maja 2020 r.¹³. Założeniem strategii było wskazanie uwarunkowań oraz kierunków rozwoju w zakresie transportu nisko- i zeroemisyjnego oraz rozwiązań z obszaru Smart City¹⁴. Strategia elektromobilności opierała się na pięciu celach strategicznych oraz doprecyzowujących je celach operacyjnych, które jednocześnie określały zakres działań, tj.:

- cel strategiczny I: niskoemisyjny transport zbiorowy (I.1. stopniowa wymiana taboru komunikacji miejskiej na niskoemisyjny, I.2. budowa infrastruktury dla elektromobilności; I.3. zwiększenie dostępności i atrakcyjności transportu zbiorowego);
- cel strategiczny II: elektromobilny obywatel (II.1. budowa świadomości ekologicznej i promowanie postaw związanych z elektromobilnością, II.2. wspieranie wzrostu liczby prywatnych samochodów elektrycznych i niskoemisyjnych, II.3. rozwój ogólnodostępnej infrastruktury ładowania dla mieszkańców, II.4. kontrolowany rozwój mikromobilności);
- cel strategiczny III: elektromobilność w samorządzie (III.1. niskoemisyjny Urząd Miasta i usługi komunalne, III.2. elektryczna Straż Miejska);
- cel strategiczny IV: inteligentny Włocławek (IV.1. poprawa płynności i bezpieczeństwa ruchu drogowego, IV.2. zwiększenie spójności i dostępności systemu transportowego, IV.3. poprawa warunków ruchu rowerowego, IV.4. elektryczny WŁOwer);
- cel strategiczny V: błękitno-zielone miasto (V.1. cichszy transport, V.2. zmniejszenie poziomu emisji szkodliwych substancji z transportu, V.3. inteligentna sieć energetyczna i oświetleniowa, V.4. recykling zużytych akumulatorów z pojazdów, V.5. miasto atrakcyjne turystycznie).

⁸ Opracowana na zlecenie Urzędu przez Fineo Sp. z o. o. z siedzibą w Gdyni. Umowa zawarta 17 lipca 2015 r. Dalej: „Polityka mobilności”.

⁹ Odpowiednio: do roku 2018 (cel krótkoterminowy): > 45%; do roku 2023 (cel średnioterminowy) > 55%; do roku 2030 (cel długoterminowy) > 65%.

¹⁰ Odpowiednio: do roku 2018 (cel krótkoterminowy): > 50%; do roku 2023 (cel średnioterminowy) > 65%; do roku 2030 (cel długoterminowy) > 75%.

¹¹ Przyjęta uchwałą nr XXV/110/2020 Rady Miasta Włocławek z 17 sierpnia 2020 r.; dalej: „Strategia elektromobilności”.

¹² Na podstawie umowy DT.7021.2.2020 z 4 marca 2020 r.; dalej: „TOR”.

¹³ W badaniu udział wzięły 342 osoby.

¹⁴ To taki sposób zarządzania miastem polegający na wykorzystaniu współczesnych technologii informacyjnych i analizy danych w celu zwiększenia efektywności wykorzystania infrastruktury i dostosowania jej do potrzeb mieszkańców, w dużej mierze opierający się na rozszerzeniu form komunikacji z mieszkańcami w celu bieżącego odpowiadania na pojawiające się potrzeby (por. Strategia elektromobilności)

Strategia elektromobilności zakładała realizację takich działań jak: wymiana taboru komunikacyjnego na niskoemisyjny¹⁵, budowa systemu dynamicznej informacji pasażerskiej oraz multimodalnego węzła przesiadkowego, utworzenie sieci publicznych ładowarek dla pojazdów elektrycznych¹⁶ a także zwiększenie wiedzy mieszkańców na temat elektromobilności oraz potrzeby realizacji jej założeń¹⁷.

(akta kontroli str. 54-216, 531, 534-537, 541-543)

„Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla miasta Włocławek”¹⁸ był dokumentem poprzedzonym konsultacjami społecznymi¹⁹ oraz uzgodnionym – na etapie projektu – z sąsiednimi gminami. Jego struktura była zgodna z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 25 maja 2011 r. w sprawie szczegółowego zakresu planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego²⁰. Przyjęto, że celem głównym Planu transportowego było zapewnienie funkcjonowania transportu zbiorowego według zasad zrównoważonego rozwoju, czego głównym przejawem w miastach był udział transportu publicznego w przewozach na poziomie 25-50%. W nawiązaniu do celu głównego określono również cele uzupełniające tj.: zapewnienie zasad dostępności do usług transportu publicznego, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, funkcjonowanie transportu publicznego jako realnej alternatywy dla realizacji podróży samochodami osobowymi, integracja transportu publicznego, obejmująca transport miejski i transport regionalny – przede wszystkim w zakresie taryfowo-biletowym, koordynacji rozkładów jazdy, informacji o usługach – oraz budowa węzłów integracyjnych, zmniejszenie negatywnego oddziaływania transportu na środowisko, realizacja usług przewozowych w transporcie miejskim pojazdami elektrycznymi, których udział, powinien być nie mniejszy niż 30% we flocie użytkowanych pojazdów. Ponadto wyznaczono cele szczegółowe²¹ oraz określono docelowy pożądaný poziom realizacji do 2030 r. W Planie transportowym uwzględniono założenia planu transportowego dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego²², a także zawarto ocenę i prognozę potrzeb przewozowych²³. Dla zbadania stopnia realizacji Planu transportowego ustalono wskaźniki monitorowania²⁴ odpowiadające określonym kierunkom działań²⁵.

(akta kontroli str. 217-359, 531, 538-539, 541-543)

¹⁵ Wskaźnikiem była liczba autobusów zeroemisyjnych we flocie.

¹⁶ Wskaźnikiem była liczba punktów (stacji) ładowania.

¹⁷ Jako wskaźnik wskazano liczbę uczestników akcji informacyjnych dla dorosłych oraz w szkołach.

¹⁸ Uchwała nr XXXV/71/2021 Rady Miasta Włocławek z 22 czerwca 2021 r. w sprawie uchwalenia aktualizacji „Planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla miasta Włocławek” (Dz. Urz. Woj. Kuj-Pom poz. 3340); ze zm.; dalej: „Plan transportowy”.

¹⁹ Obwieszczenie Prezydenta o konsultacjach społecznych z 30 kwietnia 2021 r. Konsultacje przeprowadzone w dniach od 30 kwietnia do 21 maja 2021 r. Projekt dokumentu udostępniono do publicznej wiadomości na Biuletynie Informacji Publicznej i na miejskim portalu internetowym oraz – w formie papierowej – w Urzędzie.

²⁰ Dz. U. Nr 117, poz. 684.

²¹ Obejmowały one m. in.: zidentyfikowanie potrzeb przewozowych, określenie zasad finansowania usług przewozowych, organizację systemu informacji dla pasażerów.

²² Uchwała nr LIII/814/14 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z 29 września 2014 r. w sprawie uchwalenia „Planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego”.

²³ W tym na podstawie danych źródłowych, m. in. „Badanie potoków pasażerskich i napelnień w autobusach Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego Sp. z o.o. we Włocławku” listopad-grudzień 2019.

²⁴ M. in.: udział pojazdów niskopodłogowych w inwentarzu operatora i przewoźników, liczba przystanków na 1 km², liczba instalacji fotowoltaicznych na przystankach, autobusach i zajezdni, pojemność parkingów Park&Ride na pętlach autobusowych (liczba miejsc).

²⁵ M. in. zapewnienie dostępności do transportu, w tym osobom niepełnosprawnym; redukcja negatywnego wpływu transportu na zdrowie i bezpieczeństwo mieszkańców; redukcja zanieczyszczenia powietrza i zużycia energii; efektywność ekonomiczna transportu osób.

„Strategia Rozwoju miasta Włocławek 2030+”²⁶, na etapie projektu konsultowana społecznie²⁷, określała kierunki polityki rozwojowej miasta, w tym również wyzwania związane z wdrażaniem założeń zrównoważonego transportu, mające na celu zmniejszenie znaczenia transportu indywidualnego, na rzecz zwiększania sieci transportu publicznego, rowerowego czy pieszego. Zagadnieniom tym w Strategii 2030+ przypisany został cel strategiczny pn. „Miasto kompaktowe”, w ramach którego wyznaczono cele operacyjne, w tym: [1] miasto dobrze skomunikowane, [2] miasto przyjaznego transportu zbiorowego oraz [3] miasto bezpieczne. Powyższe cele definiowały działania wyznaczone do realizacji, m. in.: rozwój sieci spójnych dróg rowerowych, promocja alternatywnych środków transportu (rower miejski, hulajnoga), niwelowanie barier w ruchu pieszym oraz kołowym, wdrażanie rozwiązań ekologicznych w funkcjonowaniu transportu zbiorowego oraz działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa uczestników ruchu, szczególnie niechronionych. W Strategii 2030+ określono także oczekiwane rezultaty²⁸ oraz ramy finansowe wraz ze źródłami finansowania, jednak nie każdemu działaniu przypisano mierzalny wskaźnik.

(akta kontroli str. 360-457, 531, 540-543)

Prezydent wyjaśnił, że wynikało to ze specyfiki poszczególnych kierunków działań, których efekty nie zawsze muszą być ilościowe, a mogą być jakościowe. Takie kierunki działań służą realizacji określonego celu jako całości i w połączeniu z pozostałymi kierunkami działań tego celu przynoszą założony efekt/rezultat. Podnoszą one zatem skuteczność realizacji celu, oddziałując pozytywnie na kwantyfikowalne wskaźniki dla niego określone.

(akta kontroli str. 561)

„Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla Włocławskiego Obszaru Funkcjonalnego²⁹ KUJAWY 2023”³⁰, przyjęty Uchwałą nr LXVII/110/2023 Rady Miasta Włocławek z dnia 29 sierpnia 2023 r. został opracowany przez TOR, a jego sporządzenie poprzedzone było przeprowadzeniem konsultacji społecznych³¹, z których powstał raport oraz opracowanie pn. „Raport diagnostyczno-strategiczny stanu istniejącego oraz sytuacji mobilnościowej WIOF”.

SUMP był dokumentem strategiczno-operacyjnym, uwzględniającym proces planowania zrównoważonej mobilności. Określono w nim kierunki działania oraz cele szczegółowe wyznaczone do realizacji w ramach poszczególnych obszarów, tj.:

- I. wspólnota samorządowa dla lepszego zarządzania, w tym m.in.:
  - utworzenie jednolitego organizatora transportu,
  - integracja taryfowa³²,
  - wprowadzenie jednolitej numeracji linii;
- II. szacunek dla krajobrazu i przestrzeni, w tym:
  - budowa obwodnic i hierarchizacja układu drogowego,

²⁶ Uchwała nr XLIX/75/2022 Rady Miasta Włocławek z dnia 21 czerwca 2022 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju miasta Włocławek 2030+; dalej: „Strategia 2030+”.

²⁷ Konsultacje społeczne: od 7 października do 12 listopada 2021 r.; badanie ankietowe od 19 sierpnia do 1 września 2021 r.

²⁸ W tym m. in.: poprawa płynności ruchu, ograniczenie intensywności ruchu samochodowego, spadek udziału transportu indywidualnego na rzecz publicznego transportu zbiorowego, ograniczenie emisji zanieczyszczeń spowodowanych transportem.

²⁹ Dalej: „WIOF”.

³⁰ Dalej: „SUMP” (ang. Sustainable Urban Mobility Plan).

³¹ Konsultacje prowadzone były od 14.02.2023 r. do 28.02.2023 r. w formie przyjmowania propozycji, uwag i opinii przekazanych za pomocą ankiety online, drogą elektroniczną za pomocą formularza oraz przez platformę konsultacyjną ([storna internetowa Urzędu](#)), drogą tradycyjną poprzez przesłanie pocztą papierowego formularza uwag i wniosków lub osobiście złożenie w siedzibie Urzędu.

³² Obejmująca dwa etapy: etap I: zapewnienie wzajemnego honorowania biletów na obszarze Włocławka oraz etap II: utworzenie jednolitego systemu taryfowego opartego o model strefowy i cyfrowe systemy płatności.

- współpraca w zakresie planowania przestrzennego,
- likwidacja nieformalnych parkingów;
- III. odbudowa zaufania do transportu publicznego m.in. poprzez:
  - wzmocnienie sieci transportu publicznego,
  - racjonalną politykę taryfową nakierowaną na zachęcenie do zrównoważonej mobilności,
  - modernizację infrastruktury węzłów przesiadkowych,
  - wymianę lub instalację wiat na przystankach, wyposażenie przystanków w małą infrastrukturę (ławki, kosze na śmieci),
  - uprzywilejowanie autobusów (budowa szluz autobusowych),
  - dbałość o wysoką jakość pracy kierowców transportu publicznego;
- IV. rozwój aktywnej mobilności, polegający m.in. na:
  - rozwoju spójnej i wygodnej sieci pieszej i rowerowej,
  - stosowaniu infrastruktury zapewniającej priorytet dla pieszych oraz uspokojenie ruchu drogowego i oddanie przestrzeni miejskiej pieszym i rowerzystom
  - integracji systemu pieszego i rowerowego z systemem transportu zbiorowego, w tym umożliwienie wygodnego przewozu rowerów,
  - budowie parkingów Bike&Ride,
  - zmianie postrzegania roweru jedynie jako narzędzia rekreacji i ugruntowanie go w świadomości jako środka transportu;
- V. zdrowi i bezpieczni mieszkańcy, wskazując jako cele:
  - poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego, budowę i modernizację oświetlenia dróg, chodników, dróg rowerowych, przejść dla pieszych, przejazdów dla rowerzystów i elementów infrastruktury punktowej,
  - wyznaczenie miejsc postojowych typu Kiss&Ride;
  - rozszerzenie Strefy Płatnego Parkowania oraz zmiana stawek w strefie,
  - rozwój systemu ładowania pojazdów elektrycznych i tankowania paliw alternatywnych;
- VI. logistyka przyszłości, realizowana przez:
  - uporządkowanie przestrzeni parkingowych dla dostaw w centrum Włocławka,
  - wyprowadzenie ruchu tranzytowego pojazdów ciężarowych z terenów zabudowanych,
  - wsparcie rozwoju dostaw z wykorzystaniem rowerów cargo poprzez dostosowanie infrastruktury miejskiej oraz uwzględnienie rowerów cargo w ofercie roweru miejskiego;
- VII. współdecydowanie mieszkańców poprzez:
  - zwiększenia nakładów na partycypację społeczną w polityce mobilności,
  - zwiększenia świadomości mieszkańców w zakresie korzyści z korzystania z transportu publicznego,
  - promocji transportu publicznego w ramach wydarzeń sportowych, kulturalnych i gospodarczych,
  - organizacja Europejskiego Tygodnia Mobilności i Dnia bez Samochodu,
  - edukacja dla zrównoważonej mobilności.

Załącznikiem do SUMP był Plan Działania, który zawierał: harmonogram realizacji działań (horyzont czasowy do 2035 r.), opis sposobu ich realizacji wraz ze wskaźnikami i miernikami³³. Ponadto w dokumencie wskazano źródła finansowania SUMP oraz oczekiwane rezultaty, wśród nich: zapewnienie odpowiednich częstotliwości kursowania transportu zbiorowego w szczycie i poza szczytem

³³ Określające kierunki zmian m. in. wzrost liczby wozokilometrów w transporcie publicznym, liczba doposażonych przystanków w małą infrastrukturę, spadek liczby pojazdów zaparkowanych w sposób nieprzepisowy lub poza formalnymi miejscami parkingowymi oraz spadek zużycia energii, liczba miejsc postojowych na parkingach Kiss&Ride, wzrost liczby przystanków autobusowych bez zatok.

przewozowym na priorytetowych ciągach komunikacyjnych, jednolity rozkład oraz oznaczenia dla publicznego transportu zbiorowego, strefy „tempo 30”, wyposażenie przystanków w małą infrastrukturę oraz wiaty, rozwój spójnej i wygodnej sieci pieszej i rowerowej, budowa parkingów Bike&Ride.

Przedstawione powyżej dokumenty wzajemnie się uzupełniały a wyznaczone cele odpowiadały zdiagnozowanym w nich potrzebom.

(akta kontroli str. 458-531, 544-554)

Urząd nie posiadał opracowanych planów poruszania się po mieście różnych grup użytkowników.

Prezydent wyjaśnił, że przyjęta Polityka mobilności oraz „Standardy mobilności indywidualnej i infrastruktury rowerowej”³⁴ zawierały wytyczne do projektowania infrastruktury jak również zagadnienia związane z ruchem pieszych. Ponadto potrzeby wymienionych grup, tj. pieszych, rowerzystów, poruszających się motorowerami lub motocyklami, transportem publicznym, samochodami osobowymi i ciężarowymi były na bieżąco diagnozowane, głównie poprzez wskazywanie konkretnych problemów w poruszaniu się przez mieszkańców oraz instytucje, ale także podczas obserwacji zachowań uczestników ruchu drogowego. Stwierdzone problemy analizowano, a wnioski przedstawiano na posiedzeniach Komisji ds. Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego. Po uzyskaniu opinii wykonywane były dalsze postępowania w postaci sporządzenia projektu organizacji ruchu zawierającego elementy mające na celu poprawę poziomu bezpieczeństwa ruchu drogowego.

(akta kontroli str. 598, 601)

Zagadnienia dotyczące szeroko rozumianej infrastruktury drogowej i transportu były przedmiotem skarg, wniosków i petycji które wpłynęły do Urzędu w latach 2022-2024³⁵. Dotyczyły one m. in. rozbudowy dróg oraz ścieżek rowerowych we Włocławku, zmiany organizacji ruchu, zamontowania progu zwalniającego, usytuowania znaku drogowego czy budowy parkingu przy szpitalu. Łącznie w tym okresie złożono 17 wniosków oraz trzy skargi, z czego w 2022 r. cztery wnioski (dwa złożone pisemnie i dwa za pośrednictwem poczty elektronicznej) oraz trzy skargi (w tym jedna anonimowa), w 2023 r. 12 wniosków (cztery za pośrednictwem poczty elektronicznej, siedem pisemnie oraz jeden telefonicznie) i w 2024 r. jeden wniosek (pocztą elektroniczną). W odniesieniu do wszystkich trzech skarg organ przeprowadził postępowanie wyjaśniające, a następnie poinformował skarżących o sposobie załatwienia skargi, z zachowaniem terminu określonego w art. 237 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego³⁶, tj. nie później niż w ciągu miesiąca. Jedną skargę Urząd uznał za uzasadnioną, dwie za bezzasadne. Odpowiedzi na wnioski wystosowane zostały przez Urząd w ustawowym terminie, tj. w ciągu 30 dni, jednocześnie informując o sposobie ich realizacji.

(akta kontroli str. 555-559)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Urzędu w zbadanym zakresie.

³⁴ Zarządzenie nr 101/2020 Prezydenta Miasta Włocławek z 11 marca 2020 r. w sprawie przyjęcia „Standardy mobilności indywidualnej i infrastruktury rowerowej”; dalej: „Standardy mobilności indywidualnej”.

³⁵ Stan na dzień 29 stycznia 2024 r.

³⁶ Dz. U. z 2023 r. poz. 775, ze zm.

2. Działania na rzecz ograniczenia ruchu samochodowego w mieście

Opis stanu
faktycznego

2.1. W dokumentach strategiczno-planistycznych przewidziano realizację działań zapewniających osiągnięcie celów w okresach na jaki te dokumenty przyjęto. W Strategii elektromobilności dodatkowo przyjęto harmonogram działań, zgodnie z którym realizację 11 z 23 zadań przewidziano do końca 2025 r.

W okresie objętym kontrolą oraz w latach wcześniejszych podjęto realizację inwestycji i działań, które wpływały na realizację celów wyznaczonych w dokumentów strategicznych. Część z nich odnosiła się do celów przyjętych w więcej niż jednym dokumencie.

W latach 2020-2023 zrealizowano m.in.:

1) 15 inwestycji polegających na budowie i przebudowie chodników i dróg rowerowych oraz dróg publicznych, które obejmowały budowę dróg rowerowych i chodników. Wiązało się to z realizacją celów:

- a) Strategii elektromobilności: Cel strategiczny IV. Inteligentny Włocławek, Cel operacyjny IV.3 Poprawa warunków dla ruchu rowerowego, dla którego jako miernik przewidziano wzrost liczby km dróg rowerowych. Osiągnięto poprawę warunków dla ruchu rowerowego;
- b) Planu transportowego: Cel uzupełniający 1. Zapewnienie zasad dostępności do usług transportu publicznego, w tym dla osób niepełnosprawnych, wymaganych i określonych w dyrektywach Unii Europejskiej i przepisach krajowych oraz w tzw. dobrych praktykach oraz Cel uzupełniający 3. Integracja transportu publicznego, obejmująca transport miejski i transport regionalny w ramach priorytetyzacji ruchu pieszego i rowerowego m.in. poprzez rozwój ścieżek i tras rowerowych oraz priorytetyzacji ruchu pieszego i rowerowego;
- c) Strategii 2030+: Cel operacyjny: Miasto dobrze skomunikowane; Kierunki działań: rozwój sieci i poprawa standardu dróg na terenie miasta oraz rozwój sieci spójnych dróg rowerowych – osiągnięto wzrost liczby km dróg publicznych oraz km dróg rowerowych.

2) montaż czterech aktywnych przejść dla pieszych wraz z doświetleniem, budowę 10 inteligentnych przejść dla pieszych oraz przejazdów rowerowych oraz doświetlenia czterech przejść dla pieszych. Wiązało się to z realizacją celów:

- a) Planu transportowego: Cel uzupełniający 3. Integracja transportu publicznego, obejmująca transport miejski i transport regionalny – realizacja zadań w zakresie priorytetyzacji ruchu pieszego i rowerowego;
- b) Strategii elektromobilności - Cel strategiczny IV. Inteligentny Włocławek, Cel operacyjny IV.3. Poprawa warunków dla ruchu rowerowego – założono poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego;
- c) SUMP: Cel: Rozwój aktywnej mobilności; Cel szczegółowy 4.4. Stosowanie infrastruktury zapewniającej priorytet dla pieszych oraz Cel: Zdrowi i bezpieczni mieszkańcy, Cel szczegółowy 5.1. Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, budowa i modernizacja oświetlenia dróg, chodników, dróg rowerowych, przejść dla pieszych, przejazdów dla rowerzystów i elementów infrastruktury punktowej – osiągnięto zmniejszenie liczby miejsc niebezpiecznych sprzyjających kolizji z innymi uczestnikami ruchu oraz wzrost liczby prawidłowo doświetlonych przejść;

3) dostawę energooszczędnych opraw oświetlenia ulicznego typu LED wraz z ich montażem, zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych polegających

na budowie oświetlenia ulicznego oraz wymianę opraw oświetleniowych na jaśniejsze typu LED w bezpośrednim sąsiedztwie przejść dla pieszych w 40 lokalizacjach na terenie miasta. Wiązało się to z realizacją celów:

- a) Strategii elektromobilności: Cel strategiczny IV. Inteligentny Włocławek – założono zmniejszenie liczby wypadków, kolizji i innych zdarzeń drogowych, w tym w szczególności spadek liczby zdarzeń z udziałem niechronionych uczestników ruchu;
  - b) Strategii 2030+: Cel operacyjny: Miasto dobrej energii – założono zwiększenie udziału oświetlenia energooszczędnego w oświetleniu ulicznym;
- 4) budowę multimodalnego centrum przesiadkowego, co wiązało się z realizacją celów:
- a) Strategii elektromobilności: Cel strategiczny 1. Niskoemisyjny transport zbiorowy; Cel operacyjny 1.3 Zwiększenie dostępności i atrakcyjności transportu zbiorowego – założono zwiększenie dostępności i atrakcyjności transportu zbiorowego oraz integrację transportu publicznego w przewozach pasażerskich;
  - b) Planu transportowego: Cel uzupełniający 3. Integracja transportu publicznego, obejmująca transport miejski i transport regionalny – założono budowę centrum przesiadkowego pozwalającego na zintegrowanie dworca kolejowego, autobusowego i przystanków komunikacji miejskiej;
- 5) wykonanie dokumentacji modernizacji infrastruktury 11 przystanków autobusowych poprzez remont zatok i peronów wraz z wiatami i przebudowy dwóch pętli autobusowych oraz dokonanie przebudowy pięciu z tych przystanków, co wiązało się z realizacją celów SUMP - Cel: Odbudowa zaufania do transportu publicznego; Cel szczegółowy: wymiana lub instalacja wiat na przystankach, wyposażenie przystanków w małą infrastrukturę (ławki, kosze na śmieci) – założono stopniowe doposażenie przystanków co najmniej w podwyższony peron oraz infrastrukturę służącą do odpoczynku, osiągnięto wzrost liczby doposażonych przystanków oraz poprawę bezpieczeństwa pasażerów publicznego transportu zbiorowego;
- 6) zakup autobusów elektrycznych w ramach zadania „Zielony transport publiczny” przez Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Spółka z o.o. we Włocławku³⁷, co wiązało się z realizacją celów Strategii elektromobilności: Cel strategiczny I. Niskoemisyjny transport zbiorowy; Cel operacyjny I.1 Stopniowa wymiana taboru komunikacji miejskiej na niskoemisyjny - osiągnięto wzrost liczby autobusów zeroemisyjnych o 11 sztuk;
- 7) opracowanie projektów 10 dróg rowerowych i tunelu pieszo-rowerowego, co wiązało się z realizacją celów Strategii elektromobilności: Cel strategiczny IV. Inteligentny Włocławek, Cel operacyjny IV.3 Poprawa warunków dla ruchu rowerowego – przygotowanie do inwestycji.
- 8) zlecenie przygotowania projektu przebudowy Placu Wolności, co wiązało się z realizacją celów Planu transportowego: Cel uzupełniający 3. Integracja transportu publicznego, obejmująca transport miejski i transport regionalny – przygotowanie do zapewnienia wewnętrznej integracji miejskiego transportu publicznego we Włocławku.

(akta kontroli str. 166-213, 223, 224, 340- 357, 389-401, 447-451, 493-515, 562-592)

Inwestycje dotyczące dróg publicznych wiązały się z budową lub przebudową chodników i dróg rowerowych. Realizowano również zadania polegające wyłącznie

---

³⁷ Dalej: „MPK”.

na budowie dróg rowerowych. Zgodnie z posiadanymi³⁸ przez Urząd informacjami inwestycje objęły drogi i ścieżki dla rowerów o długości odpowiednio 2,4 km i 2,7 km oraz o powierzchni odpowiednio 40 tys. m² i 14 tys. m². W ramach inwestycji budowano przejścia dla pieszych i przejazdy rowerowe. Nawierzchnię dróg rowerowych wykonywano z mieszanki mineralno-asfaltowej. Przy drogach rowerowych zaplanowano dodatkowe wyposażenie (elementy małej architektury): wiaty rowerowe; podpórki; kosze na śmieci dedykowane rowerzystom; drogowskie wiaty rowerowe; samoobsługowe stacje naprawy przy wiatkach rowerowych. Stosowano aktywne znaki drogowe na przejściach dla pieszych i przejazdach rowerowych, które wprowadzono w celu: informowania kierowców o zbliżaniu się do przejścia dla pieszych; zapewnienia bezpiecznego i komfortowego przejścia pieszych przez jezdnię; ochrona zdrowia i życia ludzkiego.

W związku z realizacją budowy i przebudowy dróg w okresie objętym kontrolą wytyczono dwie strefy „tempo 30” oraz dwie strefy zamieszkania, co wiązało się z realizacją celów Strategii rozwoju elektromobilności, tj. celu strategicznego IV. „Inteligentny Włocławek” i celu operacyjnego IV.1 „Poprawa płynności i bezpieczeństwa ruchu drogowego”. Przewidziano w niej wytyczenie stref ruchu uspokojonego o dopuszczalnej maksymalnej prędkości pojazdów od 20 do 40 km/h.

Przy multimodalnym centrum przesiadkowym utworzono parking typu Bike&Ride z 20 stanowiskami postojowymi.

Wykonawcom dokumentacji projektowej zlecano dostosowanie jej do wymogów Standardów mobilności indywidualnej.

W celu uspokojenia ruchu oraz zapewnienia bezpieczeństwa niechronionym uczestnikom ruchu projektowano: wyspy kanalizujące ruch z azylami dla pieszych i rowerzystów; wyniesione skrzyżowania; zmieniano typ skrzyżowań ze zwykłego na skrzyżowanie skanalizowane typu rondo małe; stosowano ronda turbinowe. W miejscu przejść dla pieszych przewidziano zniżenie krawężnika oraz wykonanie na jego długości nawierzchni dotykowej o zróżnicowanej fakturze i kolorze (płytki betonowe z wypustkami w kolorze żółtym). W celu zwiększenia bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu doświetlano przejścia dla pieszych i przejazdy rowerowe.

W ramach budowy dróg rozpoczęto również realizację inwestycji, której celem było zapewnianie alternatywnego dojazdu do dzielnicy Michelin, połączonej dotychczas z pozostałą częścią Włocławka tylko jedną drogą publiczną. W ramach tej inwestycji zaplanowano m.in. zastosowanie radarowych wyświetlaczy prędkości stanowiących prewencyjne urządzenia bezpieczeństwa ruchu drogowego pełniące funkcje informacyjną, ostrzegawczą i edukacyjną. W 2023 r. wybudowano drogę łączącą ul. Kruszyńską z ul. Kaliską stanowiącą przedłużenie alei Królowej Jadwigi (droga krajowa). Miało się to przyczynić do poprawy bezpieczeństwa oraz warunków komunikacyjnych w rejonie planowanego zadania. Inwestycja wiązała się z budową trasy średnicowej. Obie inwestycje obejmowały również budowę dróg rowerowych i ciągów pieszych.

W 2023 r. zlecono przygotowanie dokumentacji pozwalającej na wykonanie robót budowlanych w zakresie przebudowy Placu Wolności oraz budowy parkingu podziemnego w powiązaniu z istniejącą siecią dróg. Przewidziano wykonanie dokumentacji projektowej zgodnie z zasadami uniwersalnego projektowania. W obrębie Placu Wolności zlokalizowanych było sześć przystanków, które w wyniku przebudowy zostaną zintegrowane w jeden wspólny przystanek. Umowę

---

³⁸ W trakcie kontroli Urząd o przebudowanych i budowanych drogach i ścieżkach rowerowych przekazał informacje posługując się ich długością albo powierzchnią.

z projektantem zawarto po przeprowadzeniu konkursu. Jego celem było uzyskanie najlepszych pod względem architektonicznym, funkcjonalno-użytkowym i eksploatacyjnym, koncepcji programowo-przestrzennych zagospodarowania Placu Wolności. Nowe zagospodarowanie wraz z planowanymi budowlami i przebudowami miało za zadanie usprawnić ruch w jego obrębie oraz podnieść jakość techniczną i estetykę centralnego placu miasta.

(akta kontroli str. 16-31, 562-574, 583-597, 746-749)

W wyniku przeprowadzonych w toku kontroli oględzin:

- a) przebudowanego odcinka Alei Jana Pawła II o długości 2 km ustalono, że wybudowano na nim pięć rond, drogę rowerową o nawierzchni z mieszanki mineralno-asfaltowej, chodnik o nawierzchni z kostki betonowej. Wzdłuż drogi wybudowano drogę serwisową biegnącą przy nieruchomościach położonych przy tej alei. Wytyczono przejścia dla pieszych i przejazdy dla rowerów. W miejscu przejść dla pieszych zastosowano zaniżenie krawężnika oraz wykonano na jego długości nawierzchnię dotykową o zróżnicowanej fakturze i kolorze (płytki betonowe z wypustkami w kolorze żółtym). Przed rondami zastosowano elementy kanalizujące ruch oraz stanowiące azyl dla pieszych na przejściu. Zastosowano oznakowanie pionowe i poziome. Ustawiono znaki informujące o początku i końcu strefy zamieszkania oraz o wjeździe do strefy ruchu. Wybudowano Skate Park i zainstalowano ławki;
- b) przebudowanego przystanku komunikacji miejskiej ustalono, że był wyposażony w wiatę z ławką, rozkład jazdy oraz peron. Na krawędzi peronu zainstalowano nawierzchnię dotykową o zróżnicowanej fakturze i kolorze (płytki betonowe z wypustkami w kolorze żółtym). Przy przystanku przebiegał chodnik oraz droga rowerowa, która kończyła się za przystankiem (w stronę Śródmieścia), bez dalszego przebiegu. Wybudowano drogę rowerową z nawierzchnią z mieszanki mineralno-asfaltowej, a chodnik z nawierzchnią z kostki betonowej. Przy przystanku ustawiono tablicę pamiątkową wskazującą na realizację inwestycji ze środków UE.

Dyrektor WDTZiE wyjaśnił m.in., że:

- w wyniku przebudowy Alei Jana Pawła II utworzono ronda w celu spowolnienia ruchu samochodowego i zwiększenia bezpieczeństwa na drodze. Skate Park został wykonany wraz z przebudową tego odcinka drogi;
- dokonano przebudowy przystanku wraz z chodnikiem i drogą dla rowerów. W ramach przebudowy wykonano peron z podwyższonym krawężnikiem w celu ułatwienia podróżnym wejścia do autobusu. Do drogi dla rowerów zostanie dołączony kolejny odcinek biegnący wzdłuż ul. Kaliskiej, w wyniku czego powstanie droga rowerowa łącząca dzielnice Michelin i Południe ze Śródmieściem.

(akta kontroli str. 593-597)

W WDTZiE utworzono stanowisko ds. mobilności miejskiej. Zakres zadań na tym stanowisku obejmował m.in. prowadzenie spraw związanych z rozwojem i bieżącym utrzymaniem infrastruktury rowerowej i pieszej; prowadzenie kontroli wykonania zadań technicznych wynikających z zatwierdzonych projektów stałej organizacji ruchu w zakresie rozwiązań rowerowych; przeprowadzanie analiz warunków ruchu rowerowego; inicjowanie i koordynowanie działań Urzędu, organizacji rowerowych na rzecz tworzenia spójnego systemu tras rowerowych w mieście w powiązaniu z gminami ościennymi; inicjowanie działań na rzecz rozwijania systemu transportowego bez barier dla ruchu pieszych i osób o ograniczonej sprawności.

(akta kontroli str. 600, 606, 613-616)

We Włocławku w okresie od 7 sierpnia 2019 r. do 30 listopada 2022 r. funkcjonował system roweru miejskiego WłOwer. Zrezygnowano z jego kontynuacji, a uchwałą³⁹ Rady Miasta Włocławek z 27 czerwca 2023 r. wprowadzano możliwość otrzymania dotacji celowej na zakup fabrycznie nowego roweru dla osób fizycznych. W uzasadnieniu do uchwały podano m.in., że kierując się zasadą racjonalnego wydatkowania środków publicznych, Miasto w 2023 r. zrezygnowało z systemu rowerów miejskich, którego koszt był zaplanowany w pierwszym roku w kwocie 1 200 tys. zł, a w okresie lat 2023-2026, łącznie na poziomie 8 700 tys. zł. Do dnia 24 stycznia 2024 r. nie udzielono przedmiotowych dotacji.

Prezydent wyjaśnił m.in., że ze względu na ograniczone środki finansowe, Miasto zrezygnowało z prowadzenia systemu roweru miejskiego WłOwer. W zamian zaoferowano mieszkańcom alternatywne przedsięwzięcie w postaci systemu dotacji do zakupu fabrycznie nowego roweru. Na ten cel przeznaczonych zostało w budżecie miasta 200 tys. zł. Nie udzielono dotacji, co spowodowane było zakwestionowaniem uchwały przez Regionalną Izbę Obrachunkową w Bydgoszczy. Gmina odwołała się jednak od decyzji RIO, co zostało uwzględnione przez Wojewódzki Sąd Administracyjny w Bydgoszczy. W związku z koniecznością przeniesienia środków finansowych przeznaczonych na wypłatę dotacji na rok 2024, planowane podpisanie umów w beneficjentami nastąpi najpóźniej w lutym bieżącego roku. Kontynuacja programu dopłat w latach następnych będzie przedmiotem analiz podczas konstruowania kolejnych budżetów Miasta.

(akta kontroli str. 600, 605, 752-755)

W latach 2022 – 2023 podjęto działania informacyjne i edukacyjne dotyczące promowania alternatywnych⁴⁰ sposobów poruszania się po mieście.

W 2022 r. i 2023 r. zorganizowano odpowiednio pięć oraz dwa rajdy i wycieczki rowerowe, w których wzięło udział odpowiednio 541 i 190 osób. Działania podjęto w ramach realizacji Strategii elektromobilności.

W 2022 r. Prezydent zorganizował dla uczniów klas I-IV szkół podstawowych konkurs plastyczny na rysunek przyszłolnego znaku. Celem konkursu było zaprojektowanie znaków drogowych, które miały stać przy szkołach i uświadamiać kierowców o konieczności zachowania szczególnej ostrożności.

W 2023 r. zorganizowano konkursy:

- fotograficzny pt. „Jestem zeroemisyjny, wybieram elektryka” - tematem było przedstawienie w formie fotograficznej codziennego korzystania ze środków transportu zeroemisyjnego;
- mikołajkowy pn. „Mikołaj rozdaje bilety” – w dniu 6 grudnia 2023 r. w autobusach komunikacji miejskiej ukryto zawieszki z „Mikołajem” i „Bałwanem”. Osoby, które je znalazły były upoważnione do odbioru vouchera umożliwiającego uzyskanie jednego biletu okresowego.

W 2022 r. miasto Włocławek wzięło udział w ogólnopolskim wydarzeniu „Rowerowa Stolica Polski 2022”, w którym uczestniczyło 47 miast.

Z okazji „Europejskiego Dnia bez Samochodu” 22 września 2022 r. właściciele samochodów osobowych mogli bezpłatnie korzystać z komunikacji miejskiej oraz z miejskiego roweru. Z okazji „Europejskiego Tygodnia Zrównoważonego Transportu” 22 września 2023 r. również wprowadzono możliwość bezpłatnych przejazdów.

³⁹ Uchwała nr LXV/94/2023 Rady Miasta Włocławek z dnia 27 czerwca 2023 r. w sprawie zasad udzielenia dotacji celowej na zakup fabrycznie nowego roweru dla osób fizycznych Dz. Urz. Woj. Kuj-Pom z 2023 r. poz. 4359

⁴⁰ Tj. innych niż samochodem prywatnym.

Informacje o powyższych wydarzeniach publikowano na stronach internetowych Urzędu⁴¹ oraz w mediach społecznościowych. Na stronach internetowych promowano również system roweru miejskiego „WłOwer”, przypominano zasady korzystania z dróg publicznych przez rowerzystów, informowano o prowadzonych konsultacjach społecznych dotyczących SUMP oraz budowy nowych dróg rowerowych.

W ramach budowania świadomości ekologicznej i postaw związanych z elektromobilnością w placówkach oświatowych podjęto działania w zakresie zachęcania uczniów do korzystania z transportu publicznego, elektrycznych hulajnóg i rowerów oraz promowania założeń elektromobilności. Zrealizowano je w 10 szkołach podstawowych; pięciu zespołach szkół i zespole szkolno-przedszkolnym, dziewięciu szkołach ponadpodstawowych.

Prezydent wyjaśnił m.in., że w ramach działalności informacyjno-edukacyjnej nakłaniającej mieszkańców oraz podmioty funkcjonujące w mieście do zmiany nawyków i zachowań dotyczących przemieszczania się po Włocławku, wspierano promocję wydarzeń związanych z turystyką rowerową poprzez publikację treści związanych z jej promowaniem oraz ekologicznych źródeł poruszania się na oficjalnych kontach Urzędu Miasta. Dodatkowo, w ramach budowania świadomości ekologicznej i postaw związanych z elektromobilnością włocławskie placówki oświatowe prowadzą regularne działania zachęcające uczniów do korzystania z publicznego transportu zbiorowego oraz urządzeń transportu osobistego.

(akta kontroli str. 600, 605, 606, 617-698)

2.2. W Urzędzie nie dokonano oceny osiągnięcia celów strategicznych i uzupełniających Polityki mobilności pomimo tego, że wprost w niej wskazano jaki powinien zostać osiągnięty ich poziom w 2018 r. i 2023 r., a także nie monitorowano jej realizacji, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 32-53, 598, 601, 602)

W 2023 r. przeprowadzono monitoring realizacji Strategii 2030+, którego wyniki zawarto w „Raporcie o stanie miasta Włocławek za rok 2022”⁴². Zawarto w nim między innymi poziom mierników osiągniętych w stosunku do 2020 r. i odnoszących się do zagadnień związanych z niniejszą kontrolą, tj.: średnioroczne stężenie pyłu PM_{2,5} (µg/m³) – spadek o 1,8; średnioroczne stężenie pyłu PM₁₀ (µg/m³) – spadek o 2,65; średnioroczne stężenia benzo(a)pirenu (µg/m³) – wartość bez zmian; długość ścieżek rowerowych – wzrost o 4,6 km; długość dróg publicznych – wzrost o 14,7 km; liczba zdarzeń drogowych z udziałem niechronionych uczestników ruchu – spadek o pięć zdarzeń; liczba pasażerów obsługiwanych przez MPK na liniach miejskich MPK – wzrost o 388 tys. pasażerów; liczba wozokilometrów wykonanych przez miejskiego przewoźnika – wzrost o 97,7 tys. wozokilometrów. Wartość osiągniętych mierników wskazywała na poprawę w badanych zakresach.

W Urzędzie nie monitorowano⁴³ realizacji działań oraz nie oceniano osiągnięcia celów ujętych w Planie transportowym oraz Strategii elektromobilności. Założono w nich osiągnięcie celów, w tym strategicznych, w okresach na jaki przyjęto te dokumenty. Nie wskazano konkretnych dat pomiaru bądź osiągnięcia realizacji celów oraz wskaźników monitorowania, za wyjątkiem Strategii elektromobilności, w której realizację 11 z 23 celów operacyjnych przewidziano do końca 2025 r. Nie wskazano w niej jednak dat oraz częstotliwości monitorowania jej wdrażania.

⁴¹ [Strona internetowa Urzędu](#) oraz [strona internetowa](#).

⁴² Udostępniony 31 maja 2023 r. na stronie [Biuletynu Informacji Publicznej](#), na str. 18 (dostęp 5 lutego 2024 r.)

⁴³ Nie badano monitorowania i ewaluacji SUMP w związku ze zbyt krótkim okresem od wejścia w życie, tj. w dniu 29 sierpnia 2023 r., do rozpoczęcia kontroli.

Prezydent wyjaśnił m.in., że:

- monitorowanie wskaźników realizacji Planu transportowego odbywało się na bieżąco. Wskazał, na podstawie bieżącej wiedzy, że: udział pojazdów niskopodłogowych w inwentarzu operatora wynosił 100%; udział pojazdów wyposażonych w zapowiedzi głosowe przystanków - 60%; udział pojazdów zeroemisyjnych we flocie komunikacji miejskiej - 23%. Wskazał, że z uwagi na odległą perspektywę czasową obowiązywania Planu transportowego monitorowanie wskaźników będzie przeprowadzane w kolejnych latach;
- monitoring wdrażania Strategii rozwoju elektromobilności nie został przeprowadzany ponieważ poszczególne jej elementy były w fazie realizacji. Wskazał, że monitoring zostanie przeprowadzony w latach kolejnych.

(akta kontroli str. 210-213, 357, 358, 447-451, 598, 599, 602, 603, 607-610, 584)

WDTZIE rozpoczął ewaluację Strategii elektromobilności. Pozostałe dokumenty strategiczne nie zostały objęte ewaluacją. Skierowano do poszczególnych komórek organizacyjnych Urzędu oraz jednostek podległych pismo wraz z tabelą zawierającą zadania wynikające z harmonogramu działań zawarte w Strategii elektromobilności. W trakcie kontroli Urząd był na etapie zbierania danych.

Prezydent wyjaśnił m.in., że:

- po dokonaniu ewaluacji Strategii elektromobilności nastąpi ocena skuteczności działań podejmowanych przez wskazane wydziały Urzędu oraz jednostki miejskie, a także ewentualna korekta tego dokumentu;
- ewaluację on going⁴⁴ Strategii 2030+ zaplanowano w połowie okresu obowiązywania dokumentu;
- z uwagi na zakres czasowy Planu transportowego, który nakreślono do roku 2030 uznano, iż dokonanie analizy skuteczności rozwiązań wynikających z planu będzie możliwe w dłuższej perspektywie czasowej.

(akta kontroli str. 200-203, 452, 599, 603, 608, 610, 663-696)

Urząd posiadał dane dotyczące stanu infrastruktury drogowej, w tym dotyczącej dróg rowerowych, parkingów oraz innych charakteryzujących stan ruchu drogowego we Włocławku. Według stanu na 31 grudnia 2023 r. uległy poprawie w stosunku do 2018 r. mierniki odnoszące się do:

- a) dróg dla rowerów – wzrost o 14,4 km (24,4%);
- b) ogólnodostępnych stacji ładowania samochodów elektrycznych – wzrost o 65 stacji (100%);
- c) parkingów typu B&R – wzrost o dwa parkingi (100%), w tym ilość miejsc parkingowych wyniosła 60;
- d) stref „tempo 30” – wzrost o cztery strefy (100%);
- e) stref zamieszkania⁴⁵ – wzrost o dwie strefy (25%);
- f) stężenia PM_{2,5} w powietrzu (średnioroczne) - w dwóch punktach pomiarowych spadło o 1,1 µg/m³ (5,3%) i 7,8 µg/m³ (33,3%);
- g) stężenia PM₁₀ w powietrzu (średnioroczne) - w dwóch punktach pomiarowych spadło o 9,9 µg/m³ (28,9%) i 11 µg/m³ (34,3%);
- h) stężenia NO₂ w powietrzu (średnioroczne) - w jednym punkcie pomiarowym spadło o 6,8 µg/m³ (25,2%);
- i) skrzyżowań o ruchu okrężnym (ronda) - wzrost o 10 rond (125%);
- j) skrzyżowań równorzędnych - wzrost o dwa skrzyżowania (7,4%);

⁴⁴ Tj. bieżącej – dokonywanej podczas wdrażania strategii, w celu oceny problemów we wdrażaniu interwencji oraz zdefiniować metody ich rozwiązania, dokonać analizy aktualności celów i działań w odniesieniu do sytuacji społeczno-gospodarczej oraz funkcjonalno-przestrzennej – Strategia 2030+, str. 95.

⁴⁵ Dotyczy dróg publicznych zarządzanych przez Prezydenta.

- k) skrzyżowań z wyniesioną powierzchnią - wzrost o sześć skrzyżowań (100%);
- l) skrzyżowań z sygnalizacją świetlną z priorytetem dla ruchu innego niż samochodowy – wzrost o jedno skrzyżowanie (8,3%);
- m) przejść dla pieszych z wyniesioną powierzchnią – wzrost o dziewięć przejść (450%);
- n) doświetlonych przejść dla pieszych z przejazdami dla rowerów – wzrost o 38 przejść (100%);
- o) doświetlonych przejść dla pieszych – wzrost o 67 przejść (100%);
- p) doświetlonych przejazdów dla rowerów – wzrost o 11 przejazdów (100%);
- q) zeroemisyjnych pojazdów miejskiej komunikacji zbiorowej – wzrost o 16 pojazdów (100%);
- r) wypadków drogowych w terenie zabudowanym – spadek o 19 wypadków (46,3%);
- s) wypadków drogowych w terenie zabudowanym z udziałem niechronionych uczestników ruchu drogowego – spadek o 11 wypadków (36,7%).

Według stanu na 31 grudnia 2023 r. w stosunku do 2018 r. pogorszeniu uległ wskaźnik odnoszący się do liczby pasażerów miejskiej komunikacji zbiorowej (przewiezionych w ciągu roku) – spadek o 396,8 tys. pasażerów (36,6%). Wystąpił on pomimo podejmowanych działań dotyczących infrastruktury przystanków oraz unowocześniania taboru autobusowego.

(akta kontroli str. 697-736)

W 2023 r. Włocławek uzyskał tytuł lidera w kategorii „Bezpieczne rozwiązania infrastrukturalne” przyznany przez Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego oraz Fundację Bezpieczni.eu podczas Kujawsko Pomorskiego Międzynarodowego Sympozjum Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego i Ratownictwa Medycznego⁴⁶.

(akta kontroli str. 716, 717)

2.3. Na inwestycje i działania, które wpływają na realizację celów wyznaczonych w dokumentach strategicznych i związanych z ograniczaniem ruchu samochodowego w latach 2020 – 2024 wydatkowano łącznie 200 178,82 tys. zł., z tego w latach 2022 - 2024 odpowiednio: 44 662,66 tys. zł, 41 690,03 tys. zł i 22 100 tys. zł.

Na realizację tych działań pozyskano dofinansowanie ze środków:

- Funduszu Dróg Samorządowych - trzy inwestycje;
- Regionalnego Program Operacyjny Województwa Kujawsko - Pomorskiego na lata 2014 - 2020 - pięć inwestycji;
- Rządowego Funduszu „Polski Ład” w ramach Programu Inwestycji Strategicznych - trzy inwestycje;
- Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg - 18 inwestycji;
- Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w ramach programu „Zielony Transport Publiczny” - jedna inwestycja.

Otrzymane dofinansowanie wyniosło łącznie 90 061,03 tys. zł, tj. 45% wydatkowanych środków.

(akta kontroli str. 737-751)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

W Urzędzie nie dokonano oceny osiągnięcia wyznaczonych w Rozdziale 2. Polityki mobilności celów strategicznych, uzupełniających oraz strategicznych dotyczących dzielnicy Śródmieście według stanu na 2018 r. (cel krótkoterminowy) i na 2023 r. (cel średnioterminowy) oraz nie monitorowano realizacji celów zgodnie z Rozdziałem 6.

⁴⁶ [Strona internetowa sympozjum](#) (dostęp: 6 lutego 2024 r.).

Polityki mobilności, w którym założono monitorowanie w okresach od 12 miesięcy do 60 miesięcy. Nie ustalono również wartości w roku bazowym⁴⁷ niezbędnych do oceny osiągnięcia trzech celów Polityki mobilności.

Prezydent wyjaśnił m.in., że zgodnie z założeniami, przedmiotowy dokument nie był dokumentem obligatoryjnym, a jedynie polityką, która wyznacza kierunki działań w zakresie polityki mobilności dla poszczególnych komórek organizacyjnych oraz jednostek podległych.

(akta kontroli str. 32-53, 598, 601, 602)

NIK wskazuje, że Polityka mobilności została przyjęta uchwałą Rady Miasta, a jej wykonanie powierzono Prezydentowi. Wprost w niej wskazano wartości celów do osiągnięcia w 2018 r i 2023 r. oraz okresy monitorowania. Ponadto w Rozdziale 2. Polityki mobilności założono opracowanie planu naprawczego i zaktualizowanie jej w przypadku nieosiągnięcia celu skuteczności implementacji na poziomie minimum. W Rozdziale 6. natomiast wskazano, że wsparcie skutecznego i konsekwentnego wdrażania powinno być realizowane m.in. poprzez przeprowadzanie okresowej oceny jej realizacji.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK pozytywnie ocenia podjęcie działań zmierzających do ograniczenia ruchu samochodowego i wynikających z przyjętych dokumentów strategiczno-planistycznych, w tym dotyczących poprawy warunków ruchu pieszego i rowerowego oraz wzrostu bezpieczeństwa wszystkich użytkowników ruchu. Pozytywnie oceniono nakładanie na projektantów obowiązku stosowania Standardów mobilności indywidualnej przy projektowaniu budowy i przebudowy dróg. W Urzędzie przeprowadzono monitoring Strategii 2030+. Uzyskano dla realizowanych działań dofinansowanie ze środków zewnętrznych, w tym z budżetu państwa i ze środków Unii Europejskiej. Stwierdzono nieprawidłowość dotyczącą niedokonania oceny osiągnięcia celów Polityki mobilności oraz braku monitorowania ich realizacji. Brak przeprowadzenia monitoringu realizacji działań oraz ewaluacji celów ujętych w dokumentach strategicznych nie pozwalał na ustalenie stopnia ich realizacji.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

- Wnioski
1. Dokonanie oceny osiągnięcia celów Polityki mobilności.
  2. Przeprowadzenie monitoringu osiągnięcia celów Polityki mobilności.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy. Prawo zgłaszania zastrzeżeń,

⁴⁷ W Polityce mobilności zalecono jako bazowy przyjąć rok 2016 lub 2017 r.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Bydgoszcz, 21 marca 2024 r.

Kontrolerzy
(-) Andrzej Szulc
główny specjalista kontroli
państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy
Dyrektor
(-) Tomasz Sobecki